

Література:

1. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України: наукова доповідь / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2022. 304 с.
2. План Відновлення України. Національна рада з відновлення. Робочі групи. Електронний ресурс. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi>
3. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942 і від 22 серпня 2018 р. № 641. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 травня 2023 р. № 463. Документ 463-2023-п, чинний, поточна редакція від 09.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-2023-%D0%BF#Text>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-52>

МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АСПІРАНТАМИ РОБОТИ НАД ДИСЕРТАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ

Перунова Олена Миколаївна

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

Різноманіття нормативної бази України підкреслює значення та інтеграцію наукових правил, відносно досліджень у всесвітій науці у різних напрямках галузевих дисциплінах.

Отже, серед таких нормативних актів є : Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» у вищих навчальних закладах; Закон України «Про освіту»; Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів.

Справа в тому, що сьогодні складання дисертації – це певний комплекс якостей творчості, підходів викладення наукового, та застосування практичного матеріалу. Автор у своїй праці, своєму дослідженні повинен повністю зануритися у проблемну хвилю, його питання чи теми, це справжня скарбничка нового світогляду, що сприяє на свіжий погляд, на явища, які можливо інші дослідники не побачили і не переглядали у своїх трудах, от чому у дисертаційному дослідженні

завжди робиться акцент на новизну проблематики, яка визначається у цьому творі та уявляє собою доказову базу аргументацій, викладення різних методичних та наукових підходів з боку автора.

Дисертація – це перш за все публічність визнання ідеї, думки, творчості, винахідливості науковця з боку спільноти інших дослідників, адже сьогодні вони складають дуже вагомий вплив для розвитку науки України, причому в різних її проявах і галузях.

Хочеться підкреслити, що кожна наукова робота – це перш за все харизматичний погляд дослідника підкріплений знаннями, кутом застосування методів написання такого твору є нестандартність наукового підходу.

Вважаємо, що саме це привносить деяку пікантність і родзинку у розробці цього наукового пізнання. Здобувач повинен ставити перед собою певні задачі, які б він хотів вирішити та в чому саме буде унікальність та актуальність цього розгляду, а саме :

1) визначитися чи взагалі воно потрібне (необхідність такого дослідження);

2) проблемність – вона є значною в своєму загальному об'ємі чи є мінімізованою, і буде розглядатися, як частина якогось глобального пізнання;

3) предметність – конкретика питань, які стоять при вирішенні цього наукового дослідження;

4) кожне наукове викладення повинно мати під собою підґрунття науки, хоча б мінімізоване тобто обґрунтованим з наведенням прикладів та цитат інших дослідників;

5) погляди на проблему повинні бути максимально об'єктивним, тобто максимально близьким для суспільства в цілому;

6) практичність підходів до винаходів та наукового втілення приближає науку до скорішого застосування, як продукт інтеграції і розвитку суспільства.

Так, починаючи з 2017 році законодавство України зазначило нові вимоги що до оформлення та викладення дисертаційного матеріалу.

Наприклад, це спрощені вимоги по оформленню списку літератури та джерел дослідження. Наукова робота, особливо сьогодні повинна бути написана тільки державною мовою, якщо предмет дослідження передбачає іншомовні вкраплення (англійською чи іншими мовами, що стосуються запропонованої теми), вони можуть бути, але з дубляжем-перекладом. Анотація до роботи пишеться українською мовою та має містити англійський переклад.

Міністерство освіти і науки України також змінило вимоги, відносно оформлення автореферату дисертації. Його сьогодні замінила так звана анотація, яка виступає, як скорочений виклад дослідження. Тому

потреба в оформленні та печатанні рефератів практично відпала, але кожен сьогодні, може подивитися і Інтернеті, а саме в розміщеному в депозитарії академічні тексти, самі теми наукових робіт.

Згідно цього проекту дисертація повинна містити: титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основну частину (вступ, загальну методiku та методи досліджень, результати власних досліджень, узагальнення та обговорення досліджень); висновки; пропозиції виробництва (якщо є потреба); анотація; додатки (теж по необхідності). Як зазначено дисертація сьогодні оформлюється поки, що у письмовому вигляді, хоча може бути в зрозумілому сенсі у електронному вигляді, Зміст дисертації повинен містити назви структурних елементів, заголовки (за їх наявності) із зазначення нумерації та номери їх початкових сторінок. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подається, за необхідністю. Якщо зазначити більш чітко, то загальні вимоги відносно викладення дисертаційного дослідження зазначені у Наказі МОН № 40 від 12.01.2017 р. «Нові вимоги до оформлення дисертацій».

Як зазначає у своїй праці Задорожний З-М. В., *наукова діяльність* – це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження [1, с. 6].

Отже, дослідження подається у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, виконується здобувачем особисто, повинна містити наукові положення, нові науково обгрунтовані теоретичні або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджується документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчать про особистий внесок здобувача в науку та характеризуються єдністю змісту.

Таким чином, можна зробити висновок, розробка нових поглядів на викладення матеріалу дисертаційного дослідження залежить від необхідності виникнення саме відносно часу у якому це відбувається, наше буття, сьогодні є дуже стрімким і заохочує до більш продуктивного сприяння явищ, на основі яких складаються нові прогресивні, погляди.

Вважаємо, що співвідношення думки, практики, технічних навичок, бажання бути якісним для суспільства, нагода реалізувати свої творчі підходи, можливість, яку повинна надавати держава разом з навчальним закладом в якому працює молодий вчений, науковий керівник, вони лише тільки повинні сприяти цьому процесу і максимально не заважати проявляти своє натхнення у науковій діяльності аспірантів і молодих вчених – це у майбутньому тільки буде сприяти розвитку прогресу наукового суспільства.

Література:

1. Конспект лекцій з курсу “Методика виконання дисертаційної роботи для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл. І.Я. Омецінська. – Тернопіль: Тернопіль: ТНЕУ, 2019. – 80 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-53>

АВТОРЕФЕРАТ ДИСЕРТАЦІЇ ЯК НАУКОВИЙ ДОКУМЕНТ

Перцева Вікторія Анатоліївна

кандидатка філологічних наук, доцентка,

доцентка кафедри українознавства,

Харківський національний університет внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Беззаперечна значущість наукової інформації в сучасному суспільстві робить актуальним дослідження документів, що її відтворюють. До таких документів належить автореферат дисертації, у якому знаходить відображення важлива наукова інформація – основний зміст дисертації, магістральні ідеї й висновки, внесок автора в проведене дослідження, рівень новизни та практична значущість отриманих результатів. Аналіз автореферату дисертації дозволив нам визначити два ключові аспекти його наукового дослідження – функціональний і лінгвістичний.

Функціональний аспект обумовлює особливості документа його функціями, надає можливість визначити його місце в сучасній системі наукової документації. Виявлення основної функції документа, способів її реалізації є важливим для характеристики документа як цілісного об'єкта. Автореферат – документ поліфункціональний. До головних функцій автореферату належать:

- 1) інформативна, яка полягає в інформуванні читачів про структуру наукової розвідки, актуальність тематики, предмет, об'єкт, мету і завдання наукової праці, особистий внесок автора в розроблення проблеми;
- 2) індикативна – опис опрацьованих автором методик;
- 3) сигнальна – інформування про те, що дисертація підготовлена, про науковців, яких оголошено опонентами дисертації;
- 4) пізнавальна – формує уявлення про науковий потенціал автора;
- 5) ознайомлювальна – є джерелом для отримання довідкових даних про проведене наукове дослідження та його результати.